

Per-Albin-linjen genom Ystad.

Byggande av Per-Albin-linjen påbörjades 1938 under Per Edvin Skölds tid som försvarsminister. Per-Albin Hansson var statsminister. i Skåne kallades försvarslinjen för Skånelinjen eftersom den hade stor betydelse för Skånes försvar. P-A-linjen bestod av olika slag av försvarsanläggningar såsom kulsprutevärn, kanonbatterier, stadsvärn och observationsvärn, allt beroende på vilket kustavsnitt eller objekt som skulle försvaras. Värnen gjordes mycket kraftiga med dåtida mått och de skulle stå emot direkträffar av 15 cm fatygsartilleri eller 50 cm flygbomber. På Skånes västkust var kraven större. Värnen var sammanbundna med bra signalförbindelser. Både direkta fasta förbindelser och televerksförbindelser förekom.

Utbyggnaden hade mycket stor prioritet och under andra halvåret –39 byggdes 267 värn utefter sydkusten. Totalt fanns det 936 värn när hela försvarslinjen var färdig. Då hade 15 entreprenörer med c:a 3000 man varit engagerade. Byggkostnaden var enligt dåtiden ganska rimliga, dvs genomsnittligt c:a 13000 kronor för varje värn. Materialåtgången var betydande. Man beräknar att den totala transporterade mängden var 330 000 ton.

Marken ianspråktogs för en tid av 50 år. Odlings- och tomtmark ersattes med 17 000 kronor, annan mark gav ingen ersättning.

Värnen moderniserades succesivt fram till slutet av 1960-talet. Bland de senare som iordningsställdes inom Ystedområdet var Svartebatteriet som var klart 1967. Moderniseringen bestod i huvudsak i att placera ut stridsvagnstorn. Svartebatteriet hade förutom förberedda fasta luftvärnsställningar en stor kanon. Kanonen är sparad och finns nu uppställd vid "Beredskapsmuseet" i Djuramåsa, 10 km norr om Helsingborg, den kustförsvarsanläggning som hade till uppgift att skydda Öresundsinloppet från norr. Där finns befästningens egna stora kanon kvar.

I hamnområdena utefter kusten kompletterades försvaret med stora stridsvagnshinder, s. k. "Pianon". De hinder som fanns i centrala Ystad, transporterades år 2002 bort, några finns bevarade vid yttre hamnen. Borttagandet av "Pianonen" från Revhusen vållade en del debatt.

Per-Albin-linjen avvecklades som försvarsanläggning genom ett beslut den 29 januari 1982, men många rester finns kvar och dessa har ett visst kulturhistoriskt värde. Markområden där värnet låg kan endast lämnas tillbaka till markägaren och det är han som fick avgöra om värnet eller försvarsanläggningen skulle tagas bort eller ligga kvar. Markägaren har i de flesta fall beslutat om plombering, dvs anläggningen får ligga kvar som monument, men är förseglade med betong i alla öppningar.